

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/34/2022
Identifikačné číslo spisu: 5020200080
Dátum vydania rozhodnutia: 29. marca 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5020200080.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobkyne: E. P., nar. X. D. XXXX, bydliskom D. Č.. XXXX/XX, E., právne zastúpenej: Mgr. Zdenko Seneši, advokát a konateľ Advokátskej kancelárie ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., IČO: 47 238 232, Dobšinského č. 12, 811 05 Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, IČO: 30 807 484, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 13. decembra 2019, č. 79526-2/2019-BA, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. októbra 2021, č. k. 24Sa/4/2020-88, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) rozsudkom z 27. októbra 2021, č. k. 24Sa/4/2020-88 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“), podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu (v sociálnej veci), ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 13. decembra 2019, č. 79526-2/2019-BA (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“), ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v príslušnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) odvolanie žalobkyne podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Martin (ďalej aj „pobočka“), zo 7. februára 2019, č. 7227-1/2019-MT (ďalej aj

„rozhodnutie pobočky“), vo veci (ne)zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, zamietla v celom rozsahu a potvrdila rozhodnutie pobočky. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov toto právo nepriznal s poukazom na § 167 ods. 1, § 168 SSP (bez použitia § 175 SSP) a na skutočnosť, že žalobkyňa v konaní nebola úspešná a u žalovanej neboli splnené zákonné podmienky, teda výnimočnosť.

2. Krajský súd, po oboznámení sa so žalobou, s vyjadreniami účastníkov a administratívnym spisom, mal za to, že preskúmané rozhodnutie i rozhodnutie pobočky, vrátane postupu, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutí, sú v súlade so zákonom a k výkladu rozhodných zákonných ustanovení došlo v zhode so zmyslom a účelom právnej normy. Krajský súd nezistil nesprávne právne posúdenie veci žalovanou ani pobočkou. V kontexte s princípom právnej istoty upriamil pozornosť na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) z 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019, s prihliadnutím na ktoré argumentoval, že žalobkyňa mala postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) na základe licencie, a nebolo určujúce, či na základe nej žalobkyňa túto samostatnú zdravotnícku prax vykonáva alebo nie. Status SZČO na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku alebo trvania povinného poistenia. V danej veci podľa oznámenia Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek zo dňa 7. januára 2019 bola žalobkyňi zrušená licencia s účinnosťou od 19. decembra 2018. Rozhodnutie pobočky o tom, že žalobkyňi nezaniklo povinné poistenie dňa 25. augusta 2014, zodpovedalo tomu, že k zrušeniu licencie došlo až s účinnosťou od 19. decembra 2018. Nebolo preukázané, že by zo strany žalobkyne bolo dané vyhlásenie, ani že by príjem v rozhodnom období bol nižší, ako predpokladá § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Rozhodnutie pobočky bolo zákonné, keď vychádzalo zo skutočnosti, že žalobkyňa má status SZČO, pretože aj po 25. auguste 2014 bola držiteľom licencie a súčasne jej príjem z činnosti SZČO presiahol zákonom stanovenú hranicu príjmu za rok 2013. Povinnosťou žalovanej pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného poistenia nie je posudzovať príjmy výlučne vo vzťahu k licenci L1A, ani skúmať, či všetky príjmy vykázané v daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú príjmami zdravotnej sestry považovanej za SZČO. Rozhodujúca pre vznik, resp. trvanie poistenia je iba výška tohto príjmu vykazaného v daňovom priznaní.

3. Krajský súd uzavrel, že žalobkyňi dňa 25. augusta 2014 nezaniklo povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. Z ustanovenia § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že zákonodarca ustanovuje pre vznik poistenia iba dve podmienky, a to 1/ status SZČO, 2/ príjem SZČO z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatne zárobkovou činnosťou vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu. Podmienka, aby tento príjem bol z konkrétnej činnosti SZČO, v zákone uvedená nie je. Krajský súd sa pri svojej argumentácii oprel aj o rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Sžsk/67/2020 a dodal, že žalobkyňa bola správnym spôsobom považovaná za SZČO, pokiaľ bola držiteľom platnej licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani sestry, ktoré sa považuje za oprávnenie na výkon činnosti podľa osobitného zákona, a súčasne za rok 2013 dosiahla kvalifikovaný príjem. Účasť na povinnom poistení jej preto trvala aj k dátumu 25. augusta 2014, na čom nemohla nič zmeniť ani odhláška z poistenia k tomuto dňu. Správny orgán nemal dôvod považovať vec za sporný prípad a rozhodovať, až kým nezískal informáciu, že žalobkyňa je naďalej držiteľkou licencie. Toto rozhodnutie správneho orgánu potom možno považovať za rozhodnutie vo veci, a nie odhlášku SZČO.

4. K zákonnosti postupu žalovanej a pobočky správny súd upriamil pozornosť na zákon č. 461/2003 Z. z., ktorý neukladá žalovanej povinnosť pred vydaním rozhodnutia dať možnosť vyjadriť sa účastníkovi konania k podkladom, prípadne navrhnúť ich doplnenie. Žalobkyňi bolo začatie konania oznámené doručením rozhodnutia pobočky, pričom mala možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam aj v rámci odvolacieho konania. Uzavrel, že v tomto smere nezistil nezákonnosť konania žalovanej ani pobočky.

II.

5. Proti napadnutému rozsudku podala žalobkyňa (ďalej aj „sťažovateľka“) dňa 21. decembra 2021 kasačnú sťažnosť, ktorou sa prostredníctvom právneho zástupcu domáhala jeho zrušenia a vrátenia

veci krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 462 ods. 1 SSP. Kasačnú sťažnosť odôvodnila tým, že krajský súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a zároveň rozhodol nesprávne a nezákonne na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. f), písm. g) SSP].

6. V bližšom odôvodnení kasačnej sťažnosti, v rámci nesprávneho právneho posúdenia žalobkyňa krajskému súdu vytkla, že pokračovanie účasti na sociálnom poistení u nej naviazal na oprávnenie, na ktoré žiaden príjem nedosahovala, zároveň sa len okrajovo dotkol namietaného porušenia práva na obhajobu v rámci pôvodného administratívneho konania.

7. K vzniku statusu SZČO a k licencií na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A v ďalšej časti sťažnosti uviedla, citujúc ustanovenia § 3 ods. 1 písm. b), § 5 a § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 68 ods. 1 písm. a), § 10 ods. 1, ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v príslušnom znení (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“), že status SZČO sa viaže na dosiahnutie príjmu, ktorý ako zárobková činnosť vyplýva z konkrétneho právneho vzťahu. Zákoná úprava potom definuje výkon samostatnej zdravotníckej praxe ako poskytovanie zdravotnej starostlivosti na základe povolenia alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení, pričom lekár môže vykonávať samostatnú zdravotnícku prax na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení, viažuceho sa k zmluvnému dojednaniu.

8. Dosiahnutý príjem je potrebné posudzovať vo vzťahu k oprávneniu, z ktorého osoba odvodzovala účasť na povinnom sociálnom poistení. Na základe licencie L1A žalobkyňa nikdy nevykonávala činnosť, z ktorej by jej plynuli príjmy. Len formálna držba licencie L1A bez jej skutočného využitia za účelom získania príjmu nemôže naplňať materiálnu podmienku účasti na sociálnom poistení ako SZČO. Krajský súd tak nesprávne právne posúdil existenciu licencie L1A, pretože systematickým a ústavne udržateľným výkladom je nutné konštatovať, že samotná existencia tejto licencie nemôže zakladať dôvodnosť trvania povinného sociálneho poistenia. Opačný výklad je v rozpore s princípmi, na ktorých je budovaný zákon č. 461/2003 Z. z., ktorý v § 21 ods. 1 definuje príjem z konkrétneho podnikania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, ktorého výkonom ku generovaniu príjmu aj skutočne došlo. Výklad, v zmysle ktorého sa podmienka súvisu skutočného príjmu s podnikaním, ktorým bol príjem dosiahnutý, nevyžaduje, a postačí iba existencia nezrušeného oprávnenia, je treba považovať za neprípustný a nemožno ho prekonať ani argumentáciou o celostnom posúdení príjmov.

9. Na základe uvedených skutočností konštatovala, že ak licencia L1A sama osebe nenapĺňa pojmové znaky oprávnenia na výkon podnikateľskej činnosti, keďže na ňu nikdy nedosahovala žiadny príjem, nemožno žalobkyňu považovať ani za subjekt, ktorý je oprávnený na výkon alebo prevádzkovanie činnosti v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z., a teda jej účasť na povinnom sociálnom poistení ako SZČO v rozhodnom období, v zmysle § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. zánikom živnostenského oprávnenia bez pochyb zanikla.

10. Sťažovateľka zvýraznila, že medzi atribúty právneho štátu patrí aj spravodlivé a racionálne uplatňovanie právnych noriem, ktorých výklad v prvom rade musí sledovať ich zmysel a účel. Sťažovateľka vykonala všetky kroky, prejavila vôľu ukončiť podnikanie k dátumu 24. augusta 2014, pričom po tomto dátume ani žiadnu podnikateľskú činnosť nevykonávala. Po tomto dátume ostala licencia nevyužitá, len formálne držaná, pričom žalovaná na ňu bez vedomia žalobkyne naviazala jej účasť na sociálnom poistení. Takýto postup je podľa sťažovateľky nespravodlivý a nezákonný. Žalovaná taktiež neupovedomila žalobkyňu o začatí konania vo veci nezániku sociálneho poistenia, pričom prvým úkonom voči nej bolo až vydanie rozhodnutia pobočky, ktoré autoritatívne upravilo povinnosť sťažovateľky bez toho, aby mala možnosť sa k tomu akokoľvek vyjadriť. Sťažovateľka bola účastníkom konania, preto je nepochybné, že mala právo byť účastná na tomto konaní, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda aktívne sa na ňom zúčastňovať, čo jej nebolo umožnené. Krajský súd

sa však touto skutočnosťou nezaoberal, len skonštatoval, že na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje predpis o správnom konaní.

11. Poukazujúc na rozhodnutia Veľkého senátu NS SR sp. zn. 1Vs/1/2019 a sp. zn. 1Vs/3/2019 konštatovala, že neskoršie rozhodnutie neruší to predchádzajúce, preto Veľký senát NS SR rozdielnosť názorov obsiahnutých v týchto rozhodnutiach nielenže ponechal, ale ju aj prehĺbil. Skoršie rozhodnutie Veľkého senátu dosiaľ nebolo zmenené a stalo sa súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe správnych súdov, preto niet pochyb o uplatniteľnosti právnych záverov v ňom obsiahnutých.

12. Napokon žalobkyňa navrhla konanie o kasačnej sťažnosti prerušiť až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu Veľkého senátu sp. zn. 1Vs/3/2019.

13. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti, ktorá jej bola doručená dňa 18. januára 2022, vyjadrila podaním doručeným správne súdu 2. februára 2022, v ktorom navrhla kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť. Žalobkyňa podľa nej v kasačnej sťažnosti neuviedla také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali jeho zmenu či zrušenie. Žalovaná svoje rozhodnutie riadne zdôvodnila a vo veci postupovala v súlade so zákonom. Žalobkyňa aj po dátume 25. augusta 2014 naďalej spĺňala zákonné podmienky na trvanie povinného poistenia. Držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je oprávnený priamo na základe tejto licencie vykonávať zdravotnícke povolania a poskytovať zdravotnú starostlivosť. Žalobkyňa bola držiteľom licencie L1A, ktorá ju oprávňovala na výkon takejto činnosti aj po rozhodnom dátume. Tento názor podľa žalovanej korešponduje aj s rozhodnutím Veľkého senátu NS SR sp. zn. 1Vs/3/2019.

14. Podľa žalovanej prípadné rozhodnutie držiteľa licencie L1A fakticky nevyužívať túto licenciu pre účely zárobkovej činnosti nemá pre kvalitatívnu stránku statusu SZČO právnu relevanciu. Až faktická nemožnosť vykonávať túto činnosť má za následok zánik povinného poistenia, pričom faktická nemožnosť sa preukazuje pozastavením činnosti, resp. zánikom oprávnenia. Zákon č. 461/2003 Z. z. neukladá žalovanej skúmať, na základe akého výkonu práce dosiahla SZČO fakticky príjem. Žalovaná vychádza z údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky.

15. K ďalším námietkam žalobkyne žalovaná dodala, že právo sociálneho zabezpečenia patrí do oblasti verejného práva a obsahuje normy kogentného charakteru, teda od príslušnej normy sa nemôže odchyliť a v praxi nie je možné hľadať riešenia, ktoré by boli v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti. Princíp spravodlivosti je tu daný zabezpečením rovnakého rozhodovania o skutkovo a právne zhodných prípadoch.

16. Pokiaľ ide o koexistenciu dvoch rozhodnutí Veľkého senátu NS SR, žalovaná upresnila, že skoršie rozhodnutie bolo v podstatnej časti nahradené tým neskorším, pričom citovala rozhodnutie sp. zn. 1Vs/3/2019. Dodala, že o ústavnej sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu Veľkého senátu už bolo Ústavným súdom Slovenskej republiky rozhodnuté uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021, ktorým bola ústavná sťažnosť odmietnutá.

17. Vyjadrenie žalovanej bolo dňa 7. marca 2022 doručené žalobkyni na vedomie.

III.

18. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“), na ktorý podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prešiel od 1. augusta výkon súdnictva vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná jeho právomoc, rozhodujúc v senáte podľa § 438 ods. 2 SSP, ako súd konajúci o kasačnej sťažnosti [§ 11 písm. h) SSP] po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 SSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 443 ods. 1 SSP), na zákonom určenom mieste (§ 444 ods. 1 SSP), proti právoplatnému rozhodnutiu správneho súdu (§ 438

ods. 1 SSP), a je prípustná, resp. jej prípustnosť nie je vylúčená (§ 439 SSP), po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti (§ 453 SSP), bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť podľa § 461 SSP.

IV.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

22. Podľa § 11 písm. h) SSP najvyšší správny súd rozhoduje o kasačných sťažnostiach.

23. Podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

25. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

26. Pod nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý založiť kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, treba rozumieť taký postup správneho súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v konkrétnom konaní, za podmienky, že miera tohto porušenia bude viesť k záveru o nespravodlivosti súdneho procesu, a súčasne takýmto postupom súdu dôjde k porušeniu zákona.

27. Dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP spočívajúci v rozhodnutí krajského súdu založenom na nesprávnom právnom posúdení veci (za súčasného porušenia zákona) je jedným z najčastejších dôvodov tohto opravného prostriedku. Jeho opodstatnenosť je daná v prípadoch, ak kasačný súd dospeje k záveru, že na prejednávajúcu vec mal byť aplikovaný iný právny predpis, než aký aplikoval krajský súd, alebo ak bol síce aplikovaný správny právny predpis, ale krajský súd ho nesprávne vyložil. Nesprávne právne posúdenie pritom môže spočívať v právnych predpisoch tak hmotného, ako aj procesného práva.

28. Predmetom tohto kasačného konania je posúdenie správnosti rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovanej stotožnil so záverom, že žalobkyni nezaniklo povinné nemocenské a dôchodkové poistenie ku dňu 25. augusta 2014, ale trvalo aj po tomto dátume.

29. Z obsahu spisového materiálu vrátane administratívneho spisu má kasačný súd za preukázané, že:
- Pobočka dňa 7. februára 2019 vydala rozhodnutie č. 7227-1/2019-MT, v ktorom vyslovila, že žalobkyni ako SZČO nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie dňa 25. augusta 2014. Rozhodnutie bolo žalobkyni doručené do vlastných rúk 12. februára 2019,
- Odvolanie proti rozhodnutiu pobočky bolo žalobkyňou podané 11. marca 2019,

- Pobočka rozhodnutím z 9. apríla 2019, č. 8496-2/2019-MT, konanie podľa § 193 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. prerušila z dôvodu, že žalobkyňa podala odvolanie na Slovenskú komoru sestier a pôrodných asistentiek vo veci termínu ukončenia platnosti licencie č. 35/2006, ktoré bolo následne postúpené Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky,
- Po obdržaní odpovede o stave konania z Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým bolo pobočke oznámené, že správne konanie vo veci odvolania žalobkyne na Slovenskú komoru sestier a pôrodných asistentiek bolo zastavené, bolo odvolanie žalobkyne odstúpené žalovanej na rozhodnutie dňa 15. novembra 2019,
- Žalovaná dňa 13. decembra 2019 vydala rozhodnutie č. 79526-2/2019-BA, ktorým odvolanie žalobkyne proti rozhodnutiu pobočky v celom rozsahu zamietla a potvrdila rozhodnutie pobočky. Rozhodnutie žalobkyňa prevzala do vlastných rúk dňa 27. decembra 2019,
- Žalobkyňa dňa 21. júna 2006 podala „Registračný list FO“, ktorým sa prihlásila ako SZČO na povinné sociálne poistenie od 1. júla 2006,
- Žalobkyňa dňa 26. augusta 2014 podala „Registračný list FO“, ktorým sa ako SZČO odhlásila z povinného sociálneho poistenia s dátumom jeho zániku 25. augusta 2014,
- Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek vydala dňa 9. februára 2006 rozhodnutie č. 35/2006, právoplatné dňom 17. februára 2006, ktorým žalobkyňu vydala licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani sestra v študijnom odbore ženská sestra. Licencia bola udelená na dobu neurčitú,
- Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek žalovanej dňa 11. januára 2019, č. ZRL/35/2006, oznámila, že žalobkyňu bola licencia č. 35/2006 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani sestra (vydaná dňa 9. februára 2006) zrušená od 19. decembra 2018,
- Z výpisu daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2013, poskytnutého Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, vyplýva, že žalobkyňa dosiahla príjmy zo živnosti vo výške 10 189, 34 Eur.

30. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s rozhodnutím pobočky a konaní im predchádzajúcich, pri aplikácii zákonnej úpravy relevantných právnych predpisov, dospel k rovnakým záverom ako krajský súd, ktorý ustálil, že povinné sociálne poistenie žalobkyne nezaniklo ku dňu 25. augusta 2014. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobkyne vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s obsahom kasačnej sťažnosti, a s prihladením na § 461 SSP dospel k tomu, že neexistuje dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre prijatý výrok a nejavia sa ako arbitrárne, práve naopak, dávajú odpoveď na všetky nastolené právne otázky v zrozumiteľnej forme a v dostatočnom rozsahu. S rozsudkom krajského súdu sa preto stotožňuje a v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie jeho rozhodnutia.

31. Podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10).

32. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekár, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 68 ods. 1 písm. a)].

33. Podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. licencie sa vydávajú na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10) zdravotníckym pracovníkom v povolani lekár, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, masér, logopéd, liečebný pedagóg a psychológ.

34. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, okrem fyzickej

osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

35. Podľa § 3 zákona č. 461/2003 Z. z.

(1) Zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá a) právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu, okrem nepeňažného príjmu z predchádzajúceho právneho vzťahu, ktorý zakladal právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu, poskytnutého z prostriedkov sociálneho fondu, b) dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu.

(2) Zárobková činnosť je aj činnosť podľa odseku 1, z ktorej príjem nepodlieha dani z príjmov podľa osobitného predpisu preto, že tak ustanovujú predpisy a medzinárodné zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia.

(3) Zárobková činnosť je aj činnosť podľa odseku 1, z ktorej príjem nepodlieha dani z príjmov podľa osobitného predpisu, ak na fyzickú osobu, ktorá túto zárobkovú činnosť vykonáva, sa v právnych vzťahoch sociálneho poistenia uplatňujú predpisy Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu alebo sa uplatňuje medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

36. Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. povinne nemocensky poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5.

37. Podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. povinne dôchodkovo poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

38. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak tento zákon neustanovuje inak.

39. Podľa § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorá je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie činnosti uvedenej v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, zaniká aj odo dňa, od ktorého nie je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie tejto činnosti. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorá nevykonáva činnosť uvedenú v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 na základe oprávnenia, zaniká aj odo dňa, od ktorého podľa svojho čestného vyhlásenia nevykonáva túto činnosť, najskôr odo dňa doručenia tohto vyhlásenia Sociálnej poisťovni. Ak povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe nevznikne podľa odseku 5, odseky 1 a 2 sa nepoužijú v kalendárnom roku, a) v ktorom oprávnenie zaniklo alebo v ktorom podľa čestného vyhlásenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nevykonáva činnosť podľa § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, ak táto skutočnosť nastala v období od 1. januára do 30. júna, alebo do 30. septembra, ak jej bola predĺžená lehota na podanie daňového priznania, b) ktorý nasleduje po kalendárnom roku, v ktorom oprávnenie zaniklo alebo v ktorom podľa čestného vyhlásenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nevykonáva činnosť podľa § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3.

40. Aplikujúc citované ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý upravuje vznik a zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia, je možné konštatovať, že žalobkyňa v rozhodnom období spĺňala podmienky pre status SZČO, pretože dosiahla vek 18 rokov a v kalendárnom roku 2013 dosiahla príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti (podľa údajov poskytnutých žalovanej Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky vo výške 10 189,34 Eur). Tento príjem bol vyšší ako zákonom ustanovená hranica (12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 5 tohto

zákona, t. j. 4830 Eur), čím boli splnené podmienky pre vznik (resp. trvanie) povinného nemocenského poistenia, a v nadväznosti na to aj dôchodkového poistenia podľa § 14 ods. 1 písm. b), § 15 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z., a to od 1. júla 2014 (§ 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.).

41. Povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zo zákona zaniká, ak nastanú tieto skutočnosti: príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti sa zníži pod zákonom stanovenú hranicu (§ 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.); zanikne oprávnenie na výkon činnosti, z ktorej sa dosahuje (§ 21 ods. 4 veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z.); prípadne nastane iná skutočnosť predpokladaná zákonom. Žalobkyňa vo svojich vyjadreniach v rámci administratívneho i súdneho konania tvrdila, že z licencie L1A po dátume 25. august 2014 (a dávno pred ním) príjem nedosahovala, ukončila podnikateľskú činnosť a podala odhlášku, preto jej malo povinné poistenie uvedeným dňom zaniknúť. Opomenula však, že licencia L1A, ktorá jej bola vydaná Slovenskou komorou sestier a pôrodných asistentiek dňa 9. februára 2006, č. 35/2006, s právoplatnosťou rozhodnutia dňa 17. februára 2006, bola v čase údajného zániku poistenia stále aktívna, a bola zrušená až rozhodnutím dotknutej komory s účinnosťou od 19. decembra 2018, ako vyplýva z obsahu administratívneho spisu.

42. Kasačný súd poukazuje na to, že uvedenými otázkami sa zaoberal Veľký senát NS SR v rozsudku zo dňa 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019, ktorým bolo prekonané jeho skoršie rozhodnutie sp. zn. 1Vs/1/2019. Rozhodnutie Veľkého senátu sp. zn. 1Vs/3/2019 prešlo i testom ústavnosti (ústavná sťažnosť bola Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením odmietnutá dňa 30. novembra 2021, sp. zn. IV. ÚS 610/2021). Hoci sa dotknuté rozhodnutie týka postavenia lekárov, je možné závery z neho plynúce vťahovať i na iné povolania, pre ktoré sa vydávajú licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 68 ods. 1 písm. a)], pričom sem patrí aj povolanie (zdravotnej) sestry.

43. Veľký senát sa priklonil k záveru, že licencia L1A oprávňuje lekára vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste, a že lekár - držiteľ licencie L1A, je oprávnený bez ďalšieho povolenia alebo súhlasu akéhokoľvek orgánu poskytovať zdravotnú starostlivosť. Iba na jeho vôli je ponechané, či uvedenú licenciu bude aj využívať, a teda, či bude uzatvárať dohody/zmluvy o výkone zdravotnej starostlivosti s inými prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení, a vybrať si, v ktorom zdravotníckom zariadení, resp. inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti), bude zdravotnú starostlivosť poskytovať. V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A, nijako nesúvisí. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľovi zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A.

44. Veľký senát sa stotožnil s názorom senátu 9S, že pod pojmom oprávnenie na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010, je potrebné rozumieť povolenie, súhlas s vykonávaním určitej činnosti, ktoré vydáva Slovenská lekárska komora po tom, čo zistí, že lekár spĺňa odborné a iné zákonom ustanovené predpoklady na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe. Skutočnosť, že lekár na základe tohto povolenia, súhlasu s výkonom

činnosti (licencie L1A) môže uzatvárať dohody/zmluvy, od ktorých závisí, kde takúto činnosť bude vykonávať, na existenciu povolenia udeleného lekárskou komorou, vplyv nemá. Po splnení zákonných podmienok je iba na vôli držiteľa oprávnenia, akým spôsobom a kde bude výkon činnosti realizovať, pričom zo strany verejnej moci u držiteľa licencie L1A žiadny ďalší úkon (napr. povolenie vykonávať činnosť u konkrétneho poskytovateľa, registráciu a pod.) nie je potrebný.

45. Licenciu L1A nepotrebuje lekár v pracovnom pomere u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Na výkon povolania lekára v pracovnom pomere Slovenská lekárska komora vydáva licenciu L1B. Ak sa lekár rozhodne poskytovať zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba - podnikateľ vo svojom mene a na svoj účet vo vlastnom zdravotníckom zariadení [§ 4 písm. a) bod. 1 zákona č. 578/2004 Z. z.], v takom prípade je licencia L1B predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie), ktoré vydáva ministerstvo alebo samosprávny kraj. Licencia L1B teda sama o sebe nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010 - takým oprávnením sa stáva len v spojení s povolením lekára - fyzickej osoby na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie). Pokiaľ si lekár na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti založí spoločnosť s ručením obmedzeným, v takom prípade licencia L1C - licencia na výkon činnosti odborného zástupcu zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárov, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z., je predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia touto právnickou osobou. Je iba na vôli lekára, či popri žiadosti o vydanie licencie L1B, požiada aj o vydanie licencie L1A, a či sa rozhodne využiť obe licencie a poskytovať zdravotnú starostlivosť na základe oboch licencií. Držba licencie L1B ani vstup jej držiteľa do pracovného pomeru s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia však nemá žiaden vplyv na právo držiteľa licencie L1A naďalej vykonávať samostatnú zdravotnícku prax. Ak sa lekár ako fyzická osoba - podnikateľ, rozhodne zmeniť spôsob svojho podnikania a založiť si napr. spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá bude prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia ako právnická osoba, na získanie povolenia podľa § 12 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. musí mať táto právnická osoba určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z.], teda s tzv. licenciou L1C. Licencia L1C nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ani držba licencie L1C nie je dôvodom zániku licencie L1A, a nie je ani prekážkou toho, aby lekár využíval aj licenciu L1A. Licencie môže Lekárska komora dočasne pozastaviť alebo zrušiť z dôvodov a v rozsahu podľa § 73 a § 74 zákona č. 578/2004 Z. z.

46. Veľký senát sa z vyššie uvedených dôvodov stotožnil s názorom senátu 9S, že v prípade držiteľov licencií L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamená reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.

47. Z uvedených dôvodov Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchyliť od záveru Veľkého senátu vo veci sp. zn. 1Vs/1/2019. Uviedol, že licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je

dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.

48. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že status SZČO na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku, alebo trvania takého poistenia. Zdôraznil, že ten istý lekár môže byť povinne poistený ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., či už na základe licencie L1A alebo/aj ako fyzická osoba - držiteľ licencie L1B na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia; súčasne môže byť povinne poistený aj ako zamestnanec, prípadne aj ako iná SZČO uvedená v § 5 písm. a), b), d) až f) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

49. Držiteľovi licencie L1A povinné poistenie môže zaniknúť z troch dôvodov: 1/ prvým dôvodom je príjem v rozhodnom období nižší ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. 2/ druhým dôvodom je zánik licencie L1A, kedy povinné poistenie zanikne dňom zániku tejto licencie. 3/ na zánik povinného poistenia držiteľa licencie L1A z tretieho dôvodu, teda z dôvodu vzniku pracovného pomeru sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b), časť vety za spojovníkom „a“. To znamená, že z dôvodu vzniku pracovného pomeru u poskytovateľa zdravotníckeho zariadenia, v ktorom lekár musí mať licenciu L1B, môže povinné poistenie lekára ako SZČO z titulu držby licencie L1A zaniknúť iba vtedy, ak držiteľ licencie L1A splní svoju povinnosť podľa § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 a 7 v spojení s § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a pobočke Sociálnej poisťovne predloží vyhlásenie, že odo dňa vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c), teda že od uvedeného dňa nevykonáva činnosť na základe licencie L1A (t. j. samostatnú zdravotnícku prax).

50. Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení výslovne vyžaduje podanie „vyhlásenia“ podľa § 21 ods. 4 písm. b), za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať podanie Registračného listu - odhlášky, z obsahu ktorého náležitosti vyhlásenia nevyplývajú.

51. Na účely § 21 ods. 4 v spojení s § 228 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa vydala a na svojej webovej stránke zverejnila tlačivo „Vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu.“ Z obsahu tohto tlačiva vyplýva, že sa týka samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona, ktorá vyhlasuje, že od vzniku pracovného pomeru, t. j. „od“ túto činnosť nevykonáva a že toto vyhlásenie podáva ako súčasť Registračného listu FO - odhlášky z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu zániku týchto poistení.

52. K otázke povinnosti Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca - lekára skúmať a posudzovať príjmy poistenca samostatne vo vzťahu k licencií L1A dodal, že považuje za správny názor senátu 9S, že povinnosť Sociálnej poisťovne skúmať pôvod príjmov poistencov - lekárov nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. Naopak, Sociálna poisťovňa v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie o vzniku alebo zániku povinného poistenia vychádza z oznámenia Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky podľa § 233 ods. 6 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z., resp. z výpisu z daňového priznania podľa § 228 ods. 1 a 2 tohto zákona. Ak by bolo zámerom zákonodarcu, aby Sociálna poisťovňa prešetrovala príjmy poistencov, musel by oprávnenie na takúto činnosť ustanoviť v zákone alebo zabezpečiť povinnosť Finančného riaditeľstva SR predkladať údaje Sociálnej poisťovni v takej kvalite, aby bolo možné na účely sociálneho poistenia príjmy poistencov posudzovať. Pokiaľ teda zákonodarca nevybavil Sociálnu poisťovňu oprávnením na zisťovanie príjmu, potrebným materiálnym a personálnym vybavením, možno dovodiť, že zákonodarca nepredpokladal výkon takejto činnosti Sociálnej poisťovne.

53. Ak teda ... držiteľ licencie L1A, prizná v daňovom priznaní príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov.... vo výške vyššej ako je uvedená v § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., Sociálna poisťovňa nie je povinná skúmať, aká časť z týchto príjmov je čisto z činnosti na základe

licencie L1A, ktorá okolnosť je pre posúdenie vzniku alebo zániku poistenia podľa § 21 ods. 1 právne irelevantná. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj v prípade, ak príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov sú nižšie, ale v súčte s iným príjmom zo samostatnej zárobkovej činnosti, napr. zo živnosti sú v súčte vyššie ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenie vznikne, resp. trvá naďalej.

54. Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý a § 179 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, nie je posudzovať príjmy lekára výlučne vo vzťahu k licenci L1A a nie je povinná skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú príjmami lekára, považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. Ak taký lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (§ 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov) ide vždy o príjem SZČO a nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej statusu podľa § 5 písm. c/ alebo aj podľa § 5 písm. a/, príp. písm. b/ alebo d/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010.

55. Je teda možné zhrnúť, že žalovaná nebola povinná vo vzťahu k žalobkyni skúmať, z čoho jej plynuli príjmy, vykázané v daňovom priznaní za rok 2013 ako príjmy zo živnosti. Rozhodujúce pre posúdenie trvania povinného nemocenského a dôchodkového poistenia bolo, že za rok 2013 žalobkyňa dosiahla zdaniteľné príjmy v kvalifikovanej výške, a licencia, ktorá jej bola udelená na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A v povolani sestry, bola aj v tomto období v platnosti. Žalobkyni preto nezaniklo povinné nemocenské a dôchodkové poistenie 25. augusta 2014.

56. Kasačný súd uzatvára, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia postupoval v súlade s procesnými pravidlami Správneho súdneho poriadku, súdny prieskum vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 578/2004 Z. z. a v súlade s judikatúrne ustálenými závermi, a svoju právnu úvahu aj riadne odôvodnil. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd rozhodol správne a v súlade so zákonom, keď správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol.

57. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, kasačný súd dodáva, že právo vyjadriť sa k veci (sťažovateľkou označené ako „právo na obhajobu“) mala účastníčka možnosť realizovať v odvolacom konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu pobočky, čo aj využila, a následne v konaní pred správnym súdom a kasačným súdom, preto jej práva neboli porušené a táto námietka je neopodstatnená. Ako správne argumentoval krajský súd, zákon č. 461/2003 Z. z. neukladá Sociálnej poisťovni povinnosť pred vydaním rozhodnutia dať možnosť vyjadriť sa účastníkovi k podkladom, prípadne navrhnúť ich doplnenie, a takáto povinnosť by ani nemala praktický význam, pretože všetky skutkovo a právne relevantné námietky sú riešené v opravnom konaní. Okrem toho žalobkyňa disponovala informáciou, že licencia L1A jej nebola zrušená, a takisto si bola vedomá údajov, ktoré sa nachádzali v daňovom priznaní, čo boli dva základné momenty pre rozhodnutie Sociálnej poisťovne. Skutočnosť, že pred rozhodnutím pobočky nemala možnosť sa vyjadriť, nie je spôsobilá mať materiálny vplyv na jej práva.

58. S ohľadom na uvedené kasačný súd nezistil naplnenie uplatnených kasačných dôvodov podľa § 440 ods. 1 SSP, preto bolo potrebné kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP rozsudkom podľa § 457 ods. 1 SSP zamietnuť.

V.

59. V súvislosti s návrhom žalobkyne na prerušenie konania najvyšší správny súd uvádza, že v tejto otázke už bolo rozhodnuté (v rámci predbežného prerokovania sťažnosti) Ústavným súdom Slovenskej

republiky uznesením z 30. novembra 2021, sp. zn. IV. ÚS 610/2021, ktorým bola ústavná sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky proti rozhodnutiu Veľkého senátu NS SR z 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019, odmietnutá. Vzhľadom na uvedené nebol daný dôvod na postup podľa § 100 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP ani podľa § 456 SSP, návrh žalobkyne na prerušenie konania preto kasačný súd vyhodnotil ako nedôvodný.

VI.

60. O náhrade trov kasačného konania bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 SSP (a contrario) v spojení s § 467 ods. 1 SSP a podľa § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobkyňa, ktorá úspech vo veci nemala, náhrada trov konania nemohla byť priznaná; a u žalovanej, ktorá bola úspešná, neexistovali okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania (spravodlivá požiadavka, výnimočnosť).

VII.

61. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3 : 0 [§ 139 ods. 4 (veta prvá) SSP v spojení s § 463 SSP].

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.